

The art education content is thought to be the holistic combination of art compositions of knowledge (fact material), theory and history of art, practical skills in art activity, experience of art perception, estimative attitude and interpretative approaches to art heritage. Earning these knowledge and skills provides art experience expansion as well as the whole development of personality which affects his/her self-improvement and self-determination. Elements of the art education content are identified as: «experience of emotional-moral attitude of a person to evidence; art knowledge; skills in art which are revealed in creative educational activity». Taking into consideration the connection of the elements we can highlight creative activity as a dominant in teaching art.

The following terms are determined to be the top priority pedagogical conditions: a) creating the positive studying atmosphere; b) reaching dialogue interaction between a teacher and a pupil; c) providing the priority of practical activity.

Students training includes the components: motivation-cognitive component which expects formation of students' needs in interaction with various kinds of art based on increasing their art competency; compensative-creative component that facilitates overcoming isolation of music upbringing as for other kinds of creative activities; emotion-estimating component which is directed at the expansion of students' art-sensor experience of music perception; art-creative component which activates music-creative imagination of students due to getting familiar with facilities of different kinds of art as for evidence reflecting (projecting and modelling of art-pedagogical situations, orientation in non-standard situations, «art actions» etc.); pedagogical-practical component that enlarges palette of students' pedagogical behavior.

Key words: *training of a future music teacher, renewing of art education content.*

УДК 793.3:7.077–053.5(477)

Т. О. Благова

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

ДИТЯЧЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ АМАТОРСТВО У РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті досліджено розвиток дитячого хореографічного аматорства в системі художньої самодіяльності в Україні в історико-педагогічному контексті. Визначено головні тенденції, форми організації, завдання, змістовий компонент загальної хореографічної підготовки дітей та підлітків в умовах дозвілєвої діяльності. Проаналізовано творчу діяльність найбільш відомих дитячих самодіяльних хореографічних колективів в Україні в умовах сьогодення (особливості організації навчально-виховного процесу, формування репертуару).

Ключові слова: *аматорство, хореографія, хореографічна художня самодіяльність, дитяче хореографічне аматорство, дитяча танцювальна творчість, хореографічна підготовка, дитячі самодіяльні танцювальні колективи, система позашкільної освіти.*

Постановка проблеми. Розвиток дитячого хореографічного аматорства характеризується в умовах сьогодення масовістю, багатожанровістю, диференціацією різновидів, а також високим рівнем організації та практичної підготовки. Популярність хореографічного мистецтва серед дітей і підлітків

зумовлює активне кількісне зростання дитячих танцювальних колективів, збільшення числа їх вихованців. Як невід'ємний компонент загальної хореографічної освіти та популярний жанр непрофесійної художньої діяльності, дитяче хореографічне аматорство спрямоване, передусім, на самореалізацію, самовдосконалення й загальнокультурний розвиток його учасників, формування в підростаючого покоління світогляду, ціннісних орієнтацій, естетичного ставлення до дійсності.

Аналіз актуальних досліджень. Проблематика аматорської хореографічної культури і освіти в Україні на різних етапах розвитку висвітлювалася в дослідженнях Г. Боримської, К. Василенка, Н. Горбатової, А. Гуменюка, В. Коломійця, С. Легкої, О. Мерлянової, Т. Павлюк, В. Пастух, А. Підлипської, Т. Пуртової, А. Сокольської, Ю. Станішевського, В. Уральської, В. Шкоріненка та ін. Становленню й розвитку самодіяльної художньої творчості присвячені наукові розвідки Т. Бакланової, В. Гусева, Л. Дорогих, А. Каргіна, Т. Кузнецової, Ю. Куликова, А. Мазаєва, І. Смірнова, Ф. Прокоф'єва, Б. Путілова та ін. Змістовий компонент хореографічної роботи з дітьми на різних історико-педагогічних етапах розкрито у працях І. Антипової, А. Белікової, Г. Березової, Л. Богаткової, М. Боголюбської, Л. Бондаренко, К. Василенка, В. Верховинця, Ю. Громова, С. Забрєдовського, Є. Конорової, В. Константиновського, Т. Кутасової, А. Тараканової, Т. Ткаченко, Л. Цветкової та ін. Різні аспекти функціонування дитячого хореографічного аматорства в умовах сьогодення досліджують Л. Андрусенко, О. Бурля, С. Зубатов, В. Кирилук, Б. Колногузенко, Т. Луговенко, О. Мартиненко, П. Фриз та ін.

Однак, на сучасному етапі бракує теоретичних досліджень, які б розкривали особливості організації, структуру, зміст педагогічного процесу в дитячих аматорських хореографічних колективах різних видів на різних історичних етапах, що зумовлює актуальність обраної теми.

Таким чином, **метою статті** є дослідження особливостей розвитку дитячого хореографічного аматорства як складової художньої самодіяльної творчості в Україні впродовж ХХ ст., його основних тенденцій, завдань, форм організації, формування змісту загальної хореографічної підготовки в дитячих самодіяльних танцювальних колективах.

Виклад основного матеріалу. Аналіз сутності терміну «дитяче хореографічне аматорство» потребує уточнення інших взаємопов'язаних із ним термінологічних понять, що характеризують феномен непрофесійної художньої діяльності. Поняття «аматорство», як об'єктивне історико-культурне явище, визначає індивідуальну чи спільну непрофесійну творчу

діяльність осіб чи колективів у неорганізованих або організованих формах. У сучасних наукових розвідках поняття «аматорське мистецтво» досліджується як «форма непрофесійної художньої діяльності, що здійснюється широкими групами населення у сфері дозвілля з метою творчої самореалізації, засвоєння художньої культури суспільства і власної творчості» [4, 35]. Формами організації аматорської творчості, у тому числі й хореографічної, є непрофесійні колективи, які функціонують у галузі позашкільної освіти й об'єднують групи осіб спільною метою, інтересами, організованою мистецькою діяльністю в умовах вільного часу. Отже, у контексті нашого дослідження вважаємо дитяче хореографічне аматорство невід'ємною складовою хореографічної освіти, що характеризується масовістю, організованістю, чітко визначеною структурою, змістовим наповненням, професійністю в керівництві й функціонує в діяльності танцювальних колективів різних жанрів.

Упродовж досліджуваного періоду хореографічна художня самодіяльність, «...пройшовши складний і суперечливий шлях від експериментів танцювальних студій до створення гуртків, ансамблів танцю, а згодом і появи на аматорській сцені цілісних балетних спектаклів...» [10, 335], традиційно визначалася масовою і поширеною серед різновікових груп населення формою організації дозвілля. Її популярність зумовлювалася, насамперед, активізацією розвитку цього виду мистецтва у професійній сфері (хореографічних колективах, ансамблях пісні і танцю, театрах танцю, на естрадній та балетній сцені).

Як зазначає Т. Бакланова, самодіяльна хореографія упродовж ХХ ст. була одним із провідних видів аматорської художньої творчості. Майже в однаковій мірі вона була розповсюджена як у містах, так і в сільській місцевості. Процес розвитку хореографічної самодіяльності в УРСР характеризувався створенням десятків народних театрів балету, що створювали спектаклі різних жанрів, гуртків, шкіл, студій, фольклорних танцювальних груп, ансамблів класичного танцю [1, 64]. Підкреслюючи виховну функцію танцювальної художньої самодіяльності, Т. Пуртова наголошує, що «хореографічна аматорська творчість об'єднує її учасників у колективи різної жанрової спрямованості, кожний із яких здійснює свій внесок у загальний процес естетичного виховання підростаючого покоління й організацію дозвілля» [11, 3].

Аналізуючи розвиток дитячого хореографічного аматорства в історичній ретроспективі, можемо констатувати, що впродовж досліджуваного періоду воно функціонувало в різних організаційних

формах, підпорядковуючись загальним тенденціям розвитку культурно-мистецьких процесів і суспільно-політичним чинникам.

Так, у перші десятиліття ХХ ст. загальна хореографічна підготовка здійснювалася переважно в системі позашкільної роботи з дітьми та молоддю. Основними формами її організації були аматорські танцювальні гуртки, студії, де втілювалися авторські методики популярних хореографічних шкіл, переважно західноєвропейських. Як правило, вони функціонували в складі дитячих і підліткових клубів – самодіяльних організацій зі своїм статутом та програмою, що проголошувалися об'єднаннями для організованого спілкування, духовного розвитку і проведення вільного часу підростаючого покоління. Залучення підростаючого покоління до мистецтва танцю переслідувало, насамперед, реалізацію естетико-виховних завдань і характеризувалося масовістю та доступністю. Фактично ідеологічною установкою тогочасної системи позашкільної освіти стала концепція виховання дітей засобами «художнього руху». Її сутність полягала в залученні до основ хореографічного мистецтва широкої дитячої аудиторії з метою формування гармонійно розвиненої та фізично досконалої особистості. Загальна хореографічна підготовка в цей період майже ототожнювалася з фізичною підготовкою підростаючого покоління і передбачала заняття ритмопластикою, гімнастикою, акробатикою [2, 184–185]. Проте, порівняно з іншими формами аматорства, хореографічний жанр у системі позашкільної освіти розвивався досить уповільнено, у зв'язку із майже повною відсутністю його нормативного забезпечення та недостатністю кваліфікованих педагогів.

З початку 30-х рр. ХХ ст. ставлення до хореографічної самодіяльності з боку керівних освітніх структур суттєво не змінилося. Зокрема, у визначенні стратегічних завдань розвитку самодіяльного мистецтва в УРСР на період 1933–1937 рр. хореографія взагалі не була представлена серед основних напрямів мистецької діяльності в галузі позашкільної освіти. Проте, порівняно з минулими роками, ієрархія самодіяльних жанрів все ж таки змінилась. Масовий танець і масова пісня почали заявляти про себе в побутовій і клубній самодіяльності. Хореографічне аматорство характеризувалося подальшими пошуками власних шляхів розвитку і перебудовою роботи гуртків на нових ідеологічних і соціально-естетичних засадах. У діяльності дитячих самодіяльних колективів на зміну фізкультурному танцю приходить народний і класичний. У цей період спостерігається широке впровадження танцювальної самодіяльності в

систему естетичного виховання дітей та підлітків, відбуваються регулярні виступи танцювальних колективів, ансамблів пісні й танцю. До керівництва хореографічною художньою самодіяльністю залучаються майстри професійної сцени [9, 99–100].

У зазначений період з'являються навчально-методичні праці, перші репертуарні збірки з описами популярних танців, статті з проблематики дитячої танцювальної творчості, узагальнення практичного досвіду хореографічної роботи з дітьми та молоддю. Найбільш відомими серед них стали праці М. Бурцевої, В. Івінга, Є. Конорової, В. Окунева, Н. Олександрової.

Етапом відновлення й активізації розвитку дитячої хореографічної самодіяльності став період 50–60-х рр. XX ст. Зокрема, вже в перше повоєнне десятиліття суттєво зміцнів та визначився в організаційному і творчому відношенні дитячий аматорський студійний рух. Значно підвищився виконавський рівень переважної більшості хореографічних колективів. Наприкінці 50-х рр. XX ст. з'явилися перші «народні» та «зразкові» самодіяльні ансамблі танцювального жанру.

Активізація хореографічного аматорства спостерігалася, передусім, у діяльності гуртків народного танцю. Жанр, який сформувався наприкінці 30-х рр. XX ст., стає пріоритетним з початку 60-х рр. XX ст. у зв'язку з тим, що, по-перше – народний танець був найбільш близьким і доступним для вивчення танцівниками-аматорами, по-друге – його розвиток усіляко підтримувався офіційними інстанціями. Партійні радянські органи, що визначали зміст культурної політики держави, за допомогою наказів і постанов диктували не тільки жанрове співвідношення, але й тематику репертуару хореографічної самодіяльності [10, 336]. Ансамблі народного танцю, окрім виховної, освітньої та художньої функцій, виконували ще й важливу роль пропаганди радянської ідеології в мистецтві. Насамперед, це призвело до розширення мережі аматорських колективів народного танцю, а також стимулювало розвиток цього жанру в дитячій самодіяльності.

Новою організаційною формою хореографічного аматорства на цьому етапі стало створення дитячих груп відомих дорослих танцювальних колективів з метою якісної практичної підготовки власних виконавських кадрів. Так, у 1958 р. при ансамблі «Ятрань», заснованому в 1949 р. у м. Кіровоград, створено дитячий самодіяльний колектив «Ятранчик». У 1975 р. на базі народного ансамблю танцю «Калинонька» (м. Миколаїв) організовано дитячий танцювальний колектив «Щасливе дитинство».

Організація педагогічного процесу в дитячих самодіяльних хореографічних колективах підпорядковувалася загальному плану навчально-

виховної й постановочної роботи, який затверджувався хореографічним відділом Центрального Будинку народної творчості УРСР. Методичне забезпечення й загальне керівництво дитячою аматорською хореографічною освітою покладалося на «кабінети художньої самодіяльності» відповідного профілю при районних закладах масової культури.

У цей період масовим тиражем видаються репертуарні збірки, що містять словесно-графічні записи танців професійних і аматорських хореографічних колективів із нотним матеріалом. Водночас активізується випуск навчально-методичної літератури, де розкривався зміст танцювальних занять з дітьми різновікових категорій, включаючи аналіз організаційних форм хореографічного виховання, особливості методики, формування репертуару. Серед таких методичних праць особливе місце посідають розробки І. Антипової, Г. Березової, Л. Богаткової, Л. Бондаренко, К. Василенка, Ю. Громова, В. Константиновського, Т. Кутасової, Г. Настюкова, А. Тараканової, Т. Ткаченко та інших відомих хореографів-практиків.

Активізація мистецького руху в умовах державної незалежності України з 1991 р. спричинила відродження всіх форм розвитку національного мистецтва. Хореографічна творчість, залишаючись одним із популярних жанрів аматорства, стала дієвим чинником художньо-естетичного й національного виховання дітей та молоді. Аналіз сучасного стану розвитку дитячого хореографічного аматорства дозволяє зазначити, що пріоритетним завданням діяльності дитячих танцювальних колективів, що працюють у жанрі народної хореографії, є збереження й популяризація національних мистецьких традицій, розвиток української народно-сценічної хореографії, виховання підростаючого покоління на кращих зразках танцювального мистецтва. Найбільш відомими серед них є ансамблі танцю: «Барвінок» (м. Вінниця), «Барвіночок» (м. Київ), «Джерельця Карпат» (м. Ужгород), «Подоланчик» (м. Хмельницький), «Пролісок» (м. Кіровоград), «Сонечко» (м. Житомир), «Серпанок» (м. Львів), «Україна» (м. Київ), «Щасливе дитинство» (м. Київ) та ін. Інформація щодо основних напрямів діяльності, репертуару дитячих танцювальних колективів широко представлена сьогодні на офіційних Інтернет-сайтах.

Комплексний характер хореографічної підготовки в умовах аматорської діяльності, зокрема, розширення спектру навчально-виховних завдань дитячої танцювальної самодіяльної творчості, масовість танцювального жанру, високий рівень організації педагогічного процесу в

колективах зумовили трансформацію традиційних форм організації дитячого танцювального аматорства (гуртки, студії, ансамблі, творчі об'єднання) у структуровані цілісні позашкільні навчальні заклади, центри, авторські хореографічні школи тощо.

Однією із перших в умовах державної незалежності була створена Дитячо-юнацька хореографічна студія «Щасливе дитинство» (1992 р., м. Київ) на базі однойменного танцювального колективу, директором і художнім керівником якої до 2009 р. був народний артист України М. Коломієць. У структурі студії функціонує 68 танцювальних гуртків, що об'єднує 1170 вихованців у віці від 4 до 18 років. У складі закладу працює також народний ансамбль танцю «Україна». Репертуар колективу складає більше 200 різножанрових концертних номерів на основі народного танцю. Програма ансамблю умовно поділяється на напрями: українська хореографія, дитячі танці й танці різних народів світу. На сьогодні Дитячо-юнацьку хореографічну студію «Щасливе дитинство» внесено до переліку найбільших позашкільних освітніх закладів України [7].

Пошуки нової форми аматорської хореографічної підготовки дітей та учнівської молоді призвели до створення в 1993 р. на базі хореографічного колективу «Сонечко» (заснованого в 1973 р. у структурі художнього відділу Житомирського міського Палацу піонерів) Школи хореографічного мистецтва «Сонечко». Організаторами центру стали народні артисти України Т. Гузун та М. Гузун. Створюючи один із перших у системі освіти України позашкільний спеціалізований хореографічний заклад, його фундатори ставили за мету забезпечити сприятливі умови для розвитку дитячих обдарувань, а також практично підготувати вихованців до участі в народному ансамблі танцю «Сонечко», який є головним підрозділом школи, її творчою лабораторією. Предметом діяльності установи визначається всебічний і гармонійний розвиток обдарованих дітей та молоді. Щоденна праця педагогів закладу спрямована на розвиток природних нахилів, здібностей, творчого мислення, потреби й уміння самовдосконалюватися [5].

У 1996 р. розпочав свою діяльність профільний позашкільний навчально-виховний заклад – Вінницький міський центр художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок», – що забезпечує комплексну допрофесійну художньо-естетичну підготовку учнівської молоді. У більш ніж 60 гуртках та класах Центру навчається 1200 дітей віком від 5 до 17 років. На сучасному етапі заклад вважається осередком народної культури та центром виховання підростаючого покоління

засобами українського національного мистецтва. Створений на основі народного ансамблю танцю «Барвінок», який, працюючи із 1984 р. під керівництвом Народного артиста України П. Бойка, є одним із знаних колективів у системі дитячого хореографічного аматорства, Центр забезпечує передусім ґрунтовну хореографічну підготовку вихованців, не залишаючи поза увагою й інші види мистецької діяльності (гру на музичних інструментах, народний вокал, вишивання). Важливо, що кожний вихованець Центру практично опановує всі види мистецтва, представлені в змісті освіти. З 1997 р. у закладі розпочала роботу хореографічна школа, головним завданням якої стала початкова підготовка майбутніх учасників «Барвінку» [3].

З 1996 р. яскравим прикладом безперервного і багаторівневого навчання хореографії є Кіровоградський обласний загальноосвітній навчально-виховний комплекс гуманітарно-естетичного профілю – заклад, що забезпечує загальноосвітню й мистецьку (зокрема, хореографічну) підготовку своїх вихованців. До складу комплексу входять: середній загальноосвітній навчально-виховний заклад – гімназія-інтернат, а також позашкільний заклад – школа мистецтв (заснована у 1994 р.), яка об'єднує понад 700 учнів від 5 до 20 років і забезпечує поглиблене вивчення мистецьких дисциплін, зокрема, предметів хореографічного циклу [6]. Серед головних принципів, які реалізує в освітній діяльності комплекс, зазначаються: гуманізація та естетизація навчально-виховного процесу; індивідуальний підхід; соціокультурна відповідність; систематичність, послідовність і комплексність загальноосвітньої підготовки; профільність і професіоналізація навчання.

Творчою лабораторією комплексу став один із відоміших хореографічних колективів «Пролісок», засновником та художнім керівником якого є Народний артист України, професор А. Коротков. Зараз в ансамблі налічується 120 учасників комплексу. У складі ансамблю працюють педагоги-наставники: головний балетмейстер-постановник, народний артист України професор В. Похиленко, балетмейстер-постановник, заслужений діяч мистецтв України В. Короткова та ін. За роки існування ансамблем створено більше 100 хореографічних номерів малих і великих форм. Концертні програми «Проліска» є синтезом збирання, вивчення та художньої обробки народнопісенного мелосу, фольклору та творчого досвіду провідних митців України. Особливого значення у процесі хореографічного виховання в колективі надається ознайомленню дітей з національною культурою, мистецькими традиціями українського народу [8].

Необхідно зазначити, що в умовах сьогодення створення цілісних навчально-виховних комплексів художньо-естетичного профілю, які забезпечують всебічну мистецьку підготовку дітей та молоді в галузі позашкільної освіти, акцентуючи увагу саме на хореографічній діяльності, стало вже загальною тенденцією розвитку аматорської творчості. Важливим напрямом дитячого хореографічного аматорства є виховання його учасників на кращих зразках національної хореографічної культури і, в цілому, залучення підростаючого покоління до культурно-мистецьких надбань і традицій українського народу.

Висновки. Таким чином, у результаті ретроспективного аналізу розвитку дитячого танцювального аматорства в Україні можемо визначити його важливою складовою хореографічної культури і освіти, яка детермінувалася загальними культурно-мистецькими й суспільно-політичними чинниками, функціонуючи в різних організаційних формах (гуртках, студіях, ансамблях, дитячих групах танцювальних колективів, художньо-естетичних і хореографічних центрах, авторських хореографічних школах). Упродовж досліджуваного періоду найбільш масовим жанром дитячого хореографічного аматорства була народна хореографія. Один із провідних напрямів творчої роботи дитячих аматорських танцювальних ансамблів, що працюють у цьому жанрі й дотепер, визначається збереження й подальший розвиток традицій національного народно-сценічного хореографічного мистецтва. Проте, необхідно зазначити, що на сьогодні в дитячій хореографічній самодіяльності широко заявили про себе тенденції, що характеризуються багатожанровістю, синтезом танцювальних форм і напрямів при формуванні репертуару. Отже, предметом подальших наукових досліджень мають стати дитячі аматорські танцювальні колективи, які функціонують у різних організаційних формах і різних жанрах, досвід творчої і педагогічної діяльності їх керівників, особливості розвитку аматорської хореографічної освіти в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакланова Т. И. Самодеятельное художественное творчество в СССР : учебное пособие / Т. И. Бакланова. – М. : МТИК, 1986. – 79 с.
2. Благова Т. О. Історико-педагогічний аспект хореографічного виховання школярів / Т. О. Благова // Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку : збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 180–188.
3. Вінницький міський центр художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://barvinok.edu.vn.ua/>.
4. Дорогих Л. В. Аматорське мистецтво як історико-культурне явище (на матеріалах України другої половини XIX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Людмила Василівна Дорогих. – К., 1998. – 197 с.

5. Житомирський обласний центр хореографічного мистецтва. Школа хореографічного мистецтва «Сонечко» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sonchko-zt.at.ua/index/0-5>.
6. Кіровоградський обласний загальноосвітній навчально-виховний комплекс (гімназія – інтернат – школа мистецтв) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.prolisok.org/>.
7. Народний художній колектив, ансамбль народного танцю «Україна» Дитячо-юнацької хореографічної студії «Щасливе дитинство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.guon.kiev.ua/?q=node/2239>.
8. Пролісок: народний хореографічний ансамбль: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prolisok.org/>.
9. Самодеятельное художественное творчество в СССР : Т. 1, кн. 2 : Очерки истории. 1930–1950 гг. : в 2т., 3 кн. / [ред. Л. П. Солнцева]. – СПб. : Дмитрий Буланин, 1999. – 552 с.
10. Самодеятельное художественное творчество в СССР : Т. 2, кн. 3 : Очерки истории. Конец 1950-х – начало 1990-х годов. : в 2т., 3 кн. / [ред. Л. П. Солнцева]. – СПб. : Дмитрий Буланин, 1999. – 469 с.
11. Хореографическая самодеятельность в СССР: Теория, практика, опыт // Информационный выпуск. – М. : ВНМЦ НТ и КПр МК СССР, 1989. – 33 с.

РЕЗЮМЕ

Благова Т. А. Детское хореографическое аматорство в системе художественной самодеятельности в Украине.

В статье исследовано развитие детского хореографического аматорства в системе художественной самодеятельности в Украине в историко-педагогическом контексте. Определены основные тенденции, формы организации, задачи, содержание общей хореографической подготовки детей и подростков в условиях досуговой деятельности. Проанализирована творческая деятельность наиболее известных детских самодеятельных хореографических коллективов в Украине в условиях современности (особенности организации учебно-воспитательного процесса, формирования репертуара).

Ключевые слова: аматорство, хореография, хореографическая художественная самодеятельность, детское хореографическое аматорство, детское танцевальное творчество, хореографическая подготовка, детские самодеятельные танцевальные коллективы, система внешкольного образования.

SUMMARY

Blagova T. Child amateur dance in the development of amateur performances in Ukraine.

The article examines the development of children's choreographic amateur activity in the system of amateur performances development in Ukraine in the historical and pedagogical context. The essences and relationships of key terms such as: «amateur performance», «amateurism», «choreographic amateurism», and «child choreographic amateur dance» are analyzed. The place and role of choreography in extracurricular work with children of different ages are identified. It is proved that children's amateur dance in Ukraine constitutes its important component of choreographic culture and education, which was determined by shared cultural-artistic and socio-political factors, functioning in various organizational forms.

The basic stages of child choreographic performances formation in the context of educational and cultural processes in Ukraine in the XX century are analyzed. The key trends, shapes of organization, objectives, content component of the overall choreographic trainings of children and adolescents in leisure activities are identified. The features of choreographic training content formation in child amateur dance groups at different stages of historical development are characterized. In particular, based on the study of theoretical papers and teaching materials of well-known choreographers, teachers, methodologists of choreographic genre the teaching and methodological materials of child and adolescent amateur dance creativity are studied.

The creative activity of most famous children's amateur dance groups in Ukraine in a present time (especially the educational process, the formation of the repertoire, performance activity) is analyzed. The peculiarities of activities of the known educational complexes of esthetical type, which provide choreographic preparation of children, are researched. Over the studied period, the most popular genre of children's choreography was amateur folk choreography. One of the leading directions of the creative work of children's amateur dance companies, working in this genre and still is determined by the preservation and development of traditions of national folk-stage choreographic art.

There have been generalized the positive experience in the field of child amateur choreographic trainings in Ukraine at different historical stages.

Key words: *amateur art, choreography, amateur choreography art, child amateur dance, child choreographic creativity, choreographic training, child amateur dance groups, system of out-of-school education.*

УДК 371.14: 78 (07)

І. В. Дубровіна

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАДАЧ УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ САМООСВІТИ

У статті проаналізовано роль професійно-педагогічних задач у професійній діяльності вчителя як наукову проблему, розкрито зміст поняття «професійно-педагогічна задача вчителя музичного мистецтва», визначено роль професійно-педагогічних задач у структурі самоосвітньої діяльності, запропоновано новий тип спеціальних професійно-орієнтованих задач учителів музичного мистецтва: художньо-естетичного та мистецько-педагогічного напрямку, спрямованих на вдосконалення самоосвітніх мистецьких умінь на основі реалізації основних видів музичної діяльності, виділено типологію професійно-педагогічних задач у педагогічній діяльності вчителя.

Ключові слова: *задача, пізнавальна задача, професійно-педагогічна задача, алгоритмічний підхід, евристичний підхід, самоосвітня діяльність, пізнавальні мистецько-педагогічні задачі, типологія, рушійні сили самоосвіти.*

Постановка проблеми. Сучасні глобальні соціально-економічні зміни зумовили перегляд концептуальної парадигми освіти. Реалізація принципів гуманізму, демократизації як пріоритетних спрямована на формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, яка здатна «жити і творити в